

PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ

HANA

HOLMANOVÁ

*** 1950**

SVĚTLÝM INKOUSTEM
DO
BARVY ŠEDÍ
..
DĚJSTVÍ O ČTYŘECH OBRAZECH

Životopis pamětnice zpracován na základě podkladů
týmu žáků ZŠ Křesomyslovy, Praha 4

Mgr. Jakub Horálek

Paní Hana Holmanová se narodila 15. března roku 1950 v Klatovech. Její rodiče byli úředníci. Padesátá léta byla obdobím tvrdé totality ze strany komunistického režimu.

Ze vzpomínek Hany Holmanové vystupuje postava otce, který byl donucen vstoupit do komunistické strany; po krátkém čase zase vystoupil a za trest byl převeden z kanceláře na práci v továrně.

„Tatínek byl kdysi donucen vstoupit do strany: Byl přesvědčen a po několika dnech si ale uvědomil, že to je něco proti jeho přesvědčení; vyprávěla maminka, jak táta chodil po lese a tloukl hlavou o stromy a potom se vrátil s rozhodnutím, že to členství zase bere zpět.“

V průběhu svého dětství Hana Holmanová vnímala rezervovaný postoj své rodiny vůči režimu, ale její chápání v tomto smyslu silně ovlivňovala škola.

Obraz první: Už mě nikdy nikdo nepřesvědčil...

Je léto roku 1968 a nad Československou socialistickou republikou se stahují mraky v podobě hrozby **sovětské invaze**. Propaganda tvrdí, že „socialismus s lidskou tvář“ není v rozporu s politikou socialistického tábora. Brežněvův výrok při jednání v Čiernej nad Tisou („*Eto vaše dělo.*“) uklidňuje veřejnost, ne však Hanina otce.

Hana Holmanová sedí se svým otcem u stolu a diskutují o nastalé SITUACI

*„A já si pamatuju, že jsem tehdy dostala poslední facku od svého táty. Seděli jsme proti sobě u stolu a já jsem prostě přeci jenom tou školou byla takhle ovlivněná... Já jsem tomu nevěřila a říkala jsem: ‚Ale to je přece nesmysl, proč by sem chodili?‘ A jak jsem toho tátu chtěla přesvědčit, takhle jsem bouchla do stolu a táta, jak seděl proti mně, tak mně jednu střílil. Pak už přišlo to rozčarování a **UŽ MĚ NIKDO NIKDY NEPŘESVĚDČIL...**“*

Zdroj: archiv paní Holmanové

Obraz druhý: Se Sovětským svazem nekamarádím...

Po maturitě na gymnáziu v roce 1968 a vysokoškolském studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze volí Hana Holmanová nástup **do učitelské profese**. Po štacích v Brandýse nad Labem a Benešově u Prahy nastupuje do základní školy v Nuslích, pojmenované po reformním pedagogovi Ladislavu Hanusovi.

Učitelé jsou v době normalizace silně konfrontováni s tlakem na vstup do komunistické strany či jiných ideologických organizací období normalizace.

Hana Holmanová i se svým manželem:

ODOLÁVAJÍ

„V takové té kritické době jsem byla zrovna na mateřských dovolených, ale manžela tehdy lákali, aby vstoupil do strany, a on je trošku odzbrojil svým dotazem: ‚Do které?‘“

Kdo není ve straně, je alespoň v SČSP (Svaz československo-sovětského přátelství).
V roce 1977 má tato organizace přes dva milióny členů.

Hana Holmanová volí

ODVÁŽNÉ

ŘEŠENÍ

„Nás lákali, byli jsme tady ve škole dva kolegové, kteří jsme nebyli členy Svazu československo-sovětského přátelství, to byla také taková důležitá politická organizace, takže to jsme si z toho dělali tak trošku... Když se mě zeptali, jestli bych nechtěla vstoupit, tak jsem odpověděla, že se necítím býti přítelem Sovětského svazu a nevstoupila jsem.“

Zdroj: archiv paní Holmanové

Obraz třetí: Kdo bude učit „občanku“?

Je **září 1989**. V nuselské Základní škole Ladislava Hanuse (dnešní Základní škola Křesomyslova) začíná další školní rok. Tomu, že bude rokem revolučním, zatím nic nenasvědčuje...

Stejně jako v letech předchozích se učitelé chtějí nechťíce chystají zajistit v duchu znění tehdejšího školského zákona (29/1984 Sb.) „rozumovou výchovu, výchovu k vědeckému světovému názoru, ideově politickou výchovu, výchovu k socialistickému vlastenectví, socialistickému a proletářskému internacionalismu...“

Pan ředitel Vitha potřebuje obsadit místo učitele **občanské nauky**, tedy předmětu, který má zajistit to jediné a správné formování žáků na jejich cestě k podobě socialistického člověka.

**Jeho volba padá na Hanu Holmanovou,
pro kterou je tato vyhlídka jednoznačná**

HROZBA

„Byla jsem požádána panem ředitelem Vithou, jestli bych se neujala výuky občanské nauky. A já, protože jsem byla člověk nepříliš angažovaný v souladu s dobovými požadavky, tak jsem mu řekla: ‚Ale pane řediteli, tohle po mně nemůžete chtít, abych já tohle učila...‘“

Hana Holmanová nakonec souhlasí pod podmínkou, že povede výuku **podle svého**, bez jakékoli hospitace či inspekce.

Ředitel souhlasí a paní učitelka se odhodlá provést:

SVÉRÁZNÝ KROK

„Když jsem přišla do té hodiny, tak jsem dětem vysvětlila, že teda tyhle učebnice používat nebudeme, proto otevřela jsem to náhodně někde, kde jsem jim přečetla nějakou ukázkou, řekla jsem jim: ‚Myslíte si, že to takhle je?‘ Oni: ‚Ne, to není takhle.‘ A já jsem řekla: ‚Tak to znamená, že ty učebnice jako nejsou k ničemu, že to nebudeme používat‘(...)“

Tehdejší školský zákon definuje jako hlavní smysl výchovy a vzdělávání „**přípravit** mládež pro život a práci v rozvinuté socialistické společnosti a obranu socialistické vlasti“.

V podání Hany Holmanové ona **příprava** v předmětu občanská nauka v Základní škole Ladislava Hanuse v prvním pololetí školního roku 1988/1989 vypadá následovně:

„Byly to krásný hodiny, kde jsme si povídali o tom, co se děje; je pravda, že nejedno dítě se přihlásilo a říkalo: ‚A my jsme včera na Hlasu Ameriky nebo na Svobodné Evropě slyšeli tohle či tohle...‘ Já jsem to nekomentovala, povídali jsme si o tom...“

Když později skutečně vychází oficiální pokyn vyřadit učebnice občanské nauky a v předmětu neznámkovat, děti se udiveně paní učitelky ptají, zda tuto situaci převídala...

CO PŘIMĚJE ČLOVĚKA ZACHOVAT SI VLASTNÍ TVÁŘ...?

Hana Holmanová se počátkem 90. let stala ředitelkou Základní školy Křesomyslovy v pražských Nuslích. Ve funkci působila do roku 2022. Stále vyučuje a je inspirací pro své kolegy.

Obraz čtvrtý: Poselství

SVOBODA, SLUŠNOST, OTEVŘENOST

A

DŮVĚRA,

**KTERÁ JE DŮLEŽITÁ NEJENOM V OSOBNÍM, ALE I PROFESNÍM
ŽIVOTĚ**

Zdroj: archiv paní Holmanové